

“Davacı ... tarafından, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı’nda Memur olarak görev yapan davacının, mali ve sosyal haklarının 15.1.2012 tarihinden önce başlayan aynı unvanlı personelle eşitlenmesi ve atanma tarihinden itibaren eksik ödenen maaş farklarının geriye dönük olarak kendisine verilmesine yönelik 11.1.2016 tarihli başvurusunun reddine ilişkin 25.1.2016 tarih ve 1532 sayılı Radyo ve Televizyon Üst Kurulu İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı işleminin iptali ile dava konusu işlemin dayanağı 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek-11 maddesi ile oluşturulan düzenlemenin Anayasanın 10, 49, 55. maddeleri ile 6223 sayılı yetki kanunu kapsamında olmadığından 91. maddesine aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmesi istemiyle Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’na karşı açılan davada işin gereği görüldü:

Davacının, Anayasaya aykırılık iddiası ciddi bulunarak dava dosyası incelendi.

Anayasaya aykırılık olduğu iddia edilen düzenleme 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin Ek Madde 11. maddesi olup, ilgili düzenleme;

“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

a) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı 1* kadro ve pozisyonlarına ilk defa veya yeniden atanacak personel için uygulanacak ek gösterge ve makam tazminatları bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (IV) ve (V) sayılı Cetvellerde belirlenmiştir. Bunların zam ve tazminatları, hizmet sınıfı, kadro unvan ve derecesi dikkate alınmak kaydıyla 657 sayılı Kanunun 152 nci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu kararıyla aynı hizmet sınıfındaki aynı veya benzer unvanlı kadrolar için belirlenen puan ve oranlar aşılmamak kaydıyla ilgisine göre Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği* 1* ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından belirlenir.*

*b) 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun *2* kadro ve pozisyonlarına ilk defa veya yeniden atanan kurul başkam, kurul üyesi ve başkan yardımcısı ile murakıp ve uzman unvanlı meslek personeline, ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla çalışma ücreti, kâr payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödemeler ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdi ödemelerin bir aylık toplam net tutarı; kurul başkanı için bakanlık müsteşarı, kurul üyesi için bakanlık müsteşar yardımcısı, başkan yardımcısı için bakanlık genel müdürü, murakıp ve uzman unvanlı meslek personeli için Başbakanlık uzmanlarına mevzuatında kadrosuna bağlı olarak mali haklar ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçemez ve bunlar, emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.*

c) (Değişik bent: 12/07/2013- 6495 S.K./73. md.) Türk Akreditasyon Kurumu Genel Sekreterliği, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü Başkanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, kalkınma ajansları ve Mesleki Yeterlilik Kurumu kadro ve pozisyonlarına ilk defa veya yeniden atanan genel müdür, genel sekreter, genel müdür yardımcısı ve genel sekreter yardımcısı unvanlı personel ile uzman unvanlı meslek personeline, ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla çalışma ücreti, kâr payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödemeler ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan

bütün ayni ve nakdî ödemelerin bir aylık toplam net tutarı; genel müdür ve genel sekreterler için bakanlık genel müdürü, genel müdür yardımcısı ve genel sekreter yardımcıları için bakanlık genel müdür yardımcısı, uzman unvanlı meslek personeli için Başbakanlık uzmanlarına mevzuatında kadrosuna bağlı olarak malî haklar ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçemez.

ç) (Değişik bent: 12/07/2013- 6495 S.K./73. md.) (b) ve (c) bentlerinde yer alan idarelerde istihdam edilen personelden anılan bentlerde emsali belirlenmemiş olan personele, ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla çalışma ücreti, kâr payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödemeler ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdî ödemelerin bir aylık toplam net tutarı, ilgili kurumun önerisi Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek emsali Devlet memuruna ilgili mevzuatında kadrosuna bağlı olarak malî haklar ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçemez. Emsal alınacak memur unvanlarının tespitinde, kadro veya pozisyon unvanları ile ifa ettikleri görevler itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki aynı veya benzer görevlerin aynı veya benzer kadro, unvan veya derecesi dikkate alınır.

d) (Değişik bent: 12/07/2013- 6495 S.K./73. md.) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği kadro ve pozisyonlarına ilk defa veya yeniden atanacak personelin zam ve tazminatları hakkında 657 sayılı Kanunun 152 nci maddesi uyarınca yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu kararı hükümleri uygulanır.

(Değişik fıkra: 12/07/2013- 6495 S.K./73. md.) Diğer mevzuatın bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.” şeklinde iken Anayasa Mahkemesi’nin 22/10/2015 tarihli ve E.: 2015/1, K.: 2015/91 sayılı Kararı ile, (b) bendinde yer alan “...murakıp ve...” ibareleri; 3/12/2015 tarihli ve E.: 2015/101, K.: 2015/111 sayılı Kararı ile de, sırasıyla “...ile uzman unvanlı meslek personeline,...”, “...uzman unvanlı meslek personeli için Başbakanlık uzmanlarına...” ibareleri iptal edilmiştir.

Somut olayda uygulanacak hükmün tespiti;

Davacı, 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlardan biri olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nda Memur olarak görev yapmaktadır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin Ek Madde 11. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, (Anayasa Mahkemesi’nin yukarıda tarih ve sayıları belirtilen iptal kararlarından önceki hali) “ilk defa veya yeniden atanan kurul başkanı, kurul üyesi ve başkan yardımcısı ile murakıp ve uzman unvanlı meslek personeline” denilmek suretiyle hangi meslek personeline ne kadar ödemenin yapılacağı tahdidi olarak belirlenmiştir.

Maddenin (ç) bendinde ise, “(b) ve (c) bentlerinde yer alan idarelerde istihdam edilen personelden anılan bentlerde emsali belirlenmemiş olan personele, “ denilmek suretiyle (b) bendinde emsali belirlenmemiş personelin ne kadar ödemededen faydalanacağı düzenlenmiştir. Maddenin devamında, “ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla çalışma ücreti, kâr payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödemeler ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdî ödemelerin bir aylık toplam net tutarı, ilgili kurumun önerisi Devlet Personel Başkanlığının

görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek emsali Devlet memuruna ilgili mevzuatında kadrosuna bağlı olarak malî haklar ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçemez. Emsal alınacak memur unvanlarının tespitinde, kadro veya pozisyon unvanları ile ifa ettikleri görevler itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki aynı veya benzer görevlerin aynı veya benzer kadro, unvan veya derecesi dikkate alınır. “ hükümü düzenlenmek suretiyle kullanılacak yetkinin çerçeveleri çizilerek bu yetkiyi Bakanlar Kurulu’na bırakmıştır.

Davacının Memur olarak görev yapması, (b) bendinde de memurların emsali belirlenmemesi nedeniyle dava konusu uyumsuzlukta uygulanacak hüküm (ç) bendidir. Bu nedenle Anayasa’ya aykırılık oluşturan hüküm,

“b) ve (c) bentlerinde yer alan idarelerde istihdam edilen personelden anılan bentlerde emsali belirlenmemiş olan personele, ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla çalışma ücreti, kâr payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödemeler ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün aynı ve nakdî ödemelerin bir aylık toplam net tutarı, ilgili kurumun önerisi Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek emsali Devlet memuruna ilgili mevzuatında kadrosuna bağlı olarak malî haklar ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçemez. Emsal alınacak memur unvanlarının tespitinde, kadro veya pozisyon unvanları ile ifa ettikleri görevler itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki aynı veya benzer görevlerin aynı veya benzer kadro, unvan veya derecesi dikkate alınır.” düzenlemesidir.

2709 sayılı T.C. Anayasasının 10. maddesinin 1. fıkrasında; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” hükmüne, 5. fıkrasında ise; “Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne yer verilmiştir.

Yine Anayasa’nın 49. maddesinde; “Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.” hükmü,

55. maddesinde; “Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.” hükmü,

90/5 maddesinde; “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyumsuzluklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.” hükmü,

138/1. maddesinde; “Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.” hükmü yer almaktadır.

6.4.1949 gün ve 9119 sayılı Bakanlar Kumlu Kararı uyarınca 27.5.1949 gün ve 7217 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin:

23. maddesinde; “1. Herkesin çalışma, işini serbestçe seçme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma hakkı vardır.

2. Herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücrete hakkı vardır.” hükmü yer almaktadır.

Mahkememiz nezdindeki ihtilaf konusu işleme dayanak alındığı görülen itiraz konusu kural uyarınca, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nda Memur olarak görev yapan davacının, 15.1.2012 tarihinden önce işe başlayan aynı unvan ve sorumluluklara sahip kişilerden çok daha az maaş aldığı, bu nedenle ücrette farklılık getiren düzenlemenin Anayasanın 10. ve 55. maddelerine, kamu hizmetinin eşit iş yapılarak verilmesine karşın, aynı ücreti alamayan çalışanların motivasyon ve verimliliğini olumsuz etkilemesi nedeniyle de çalışma barışının sağlanmasını öngören Anayasanın 49. maddesine ayrıca yukarıda yer verilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23/2 maddesinde yer alan “eşit işe eşit ücret” ilkesine aykırılık taşıdığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2709 sayılı T.C. Anayasasının 10, 49, 55 maddelerine ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23/2 maddesine aykırılık teşkil eden 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek-11 maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmak gerektiğine, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 40/5 maddesi uyarınca 5 ay süreyle Anayasa Mahkemesi kararının beklenmesine, 24.3.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”